

Cultura i gramàtica integrades des del primer moment

Mar Rosàs Tosas

Universitat Ramon Llull

(2012-2014: Universitat de Chicago)

Context!

Estructura de la sessió

Presentació (15 minuts)

- 1) Bases teòriques
- 2) Punts forts
- 3) Punts febles
- 4) Seqüència d'activitats
- 5) Programa
- 6) Una sessió de mostra

Activitat en grups

- 7) Activitat en grup (20 min)
- 8) Posada en comú (10 min)

1) Bases teòriques

- la gramàtica sempre es presenta **en un context cultural** (text, àudio o vídeo)
- es presenta de manera **inductiva**
- després es fa **explícita** l'estructura gramatical i es treballa amb exercicis comunicatius orals i escrits
- el material inicial cultural serveix per desencadenar una **discussió crítica**
- noció de cultura:
 - en sentit ampli
 - no només la cara amable
 - generar discussió crítica

2) Punts forts

- manté els avantatges de l'enfocament comunicatiu
- genera converses espontànies (cosa que permet al professor ajudar l'alumne a defensar els arguments a la *seva* manera)
- es treballa la competència translingüística i transcultural (MLA, Report 2007)

3) Reptes/ dificultats

-temps de preparació i actualització dels materials

-adequat per a tothom? O només en un context universitari?

4) Seqüència d' activitats

- a) una pre-activitat o activitat d'escalfament
- b) una activitat de comprensió del text/ àudio/ imatge
- c) la presentació d'una qüestió gramatical a partir del text
- d) una activitat oral (en parelles o en grups) de comentari i discussió dels materials que incorpori la qüestió gramatical (o les qüestions gramaticals).
- e) una tasca per fer a casa

5) Programa

Unitat 1. Identitats

- la identitat personal
- la identitat col·lectiva. Catalans i americans. Estereotips

Unitat 2. La ciutat, Barcelona

- Barcelona ara i abans
- Districtes i barris

Unitat 3. La vida quotidiana a través de l'art català

- Les hores, les parts del dia
- Activitats quotidianes
- Present, passat i futur

Programa

Unitat 4. L'habitatge a Catalunya

- La masia
- El modernisme
- El barraquisme

Unitat 5. Artistes i republicans a l'exili

- Agustí Centelles i la fotografia
- Pau Casals i la música
- Pere Calders i la literatura

Unitat 6. Gastronomia i territori

- Història i alimentació
- Ferran Adrià i la cuina experimental

6) Una sessió de mostra

Sessió. Pau Casals. Música i exili

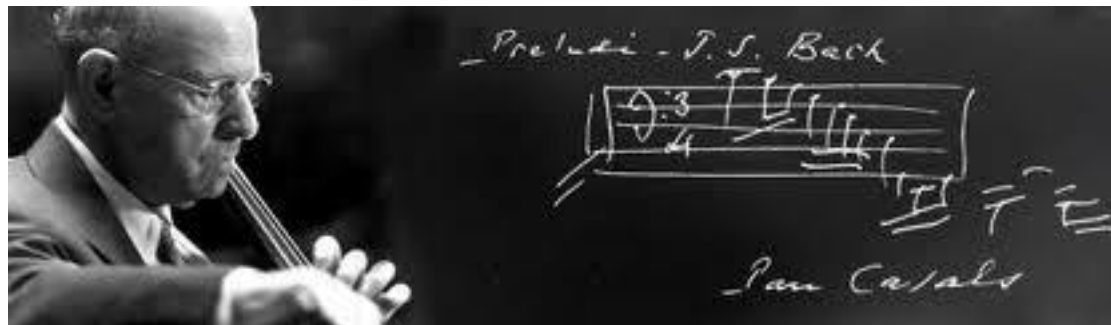
[Dues hores]

Objectius

- introducció de l' estil indirecte
- introducció de la combinació condicional-imperfet de subjuntiu (si m' exiliés, aniria a...)
- pràctica dels continguts treballats en sessions anteriors de la unitat 5: expressió de sentiments, marcadors temporals, combinació de perifràstic i imperfet, substitució pronominal.

Pau Casals “El cant dels ocells”

- 13 de novembre, 1961, concert a la Casa Blanca per al President Kennedy.
- [Pau Casals El cant dels ocells](#)
- Què sentia Pau Casals quan tocava aquesta cançó?

Escoltem Corrandes d'exili, de Pere Quart, cantades per Sílvia Pérez Cruz

- Dibuixeu una línia i a sobre l'evolució dels sentiments amb què associeu la música.
- **Com és aquesta música? Què et fa sentir?**
 - Al principi és... lenta/ intensa
 - Després..., Més endavant...
 - De cop, /De sobte...
 - Es posa a cridar/ a plorar/ a riure...
 - Però de seguida...
 - Després torna a ser...
 - Llavors/ Aleshores...
 - Va més ràpid... va més a poc a poc...
 - S'atura... Es para...
 - És més fluixa/ forta/suau..
 - És més trista/ alegre...

1958: Premi Nobel de la Pau

1971: Discurs de Pau Casals a les Nacions Unides

1971: Medalla de la Pau

Aquest és l' honor més gran que he rebut a la meva vida. La pau ha estat sempre la meva més gran preocupació. Ja en la meva infantesa *vaig aprendre* a estimar-la. La meva mare – una dona excepcional, genial - , quan jo *era* noi, ja em *parlava* de la pau, perquè en aquells temps també *hi havia* moltes guerres. A més, sóc català. Catalunya *va tenir* el primer Parlament democràtic molt abans que Anglaterra. I *va ser* al meu país on hi *va haver* les primeres nacions unides. En aquell temps – segle onze – van reunir-se a Toluges – avui França – per parlar de la pau, perquè els catalans d' aquell temps ja *estaven* contra, CONTRA la guerra. Per això les Nacions Unides, que treballen únicament per l' ideal de la pau, estan en el meu cor, perquè tot allò referent a la pau hi va directament. (...)

Fa molts anys que no toco el violoncel en públic, però crec que he de fer-ho en aquesta ocasió. Tocaré una melodia del folklore català: "El cant dels ocells". Els ocells, quan són al cel, canten: "Peace, Peace, Peace" (pau, pau, pau) i és una melodia que Bach, Beethoven i tots els grans haurien admirat i estimat. I, a més, *va néixer* de l'ànima del meu poble, Catalunya.

Activitats de comprensió. Oralment

- Què *va rebre* Pau Casals l'any 1971?
- Qui *parlava* de pau a Casals durant tota la seva infantesa?
- Què *va tenir* Catalunya abans que Anglaterra?
- Què *va visitar* Pau Casals al final de la guerra?
- Quants presos *s'amuntegaven* als camps?
- Què *va organitzar* després de veure els camps?

Paraules de Pau Casals sobre el final de la guerra i l'exili

- Centenars de milers de persones *van marxar a* l'exili.
- *Vaig visitar* alguns camps de concentració on *confinaven* els refugiats espanyols.
- Les escenes que *vaig presenciar* als camps de concentració provenien de l'Infern de Dant.
- *Vaig sentir* que tenia un deure i amb els amics *vaig començar* l'organització d'ajuda als refugiats.
- En aquell moment, més de cent mil presos *s'amuntegaven* al camp d'Argelers.

L' estil indirecte

Pau Casals: *Fa* molts anys que no *toco* el violoncel en públic.

-Casals va dir que *feia* molts anys que no *tocava* el violoncel.

Pau Casals: *És* l'honor més gran de la meva vida.

-Casals va dir que *era* l'honor més gran de la seva vida.

Pau Casals: *Vaig* visitar els camps de concentració.

-Pau Casals va dir que *havia* visitat els camps de concentració.

Pau Casals: Catalunya *va tenir* el primer parlament democràtic.

-Casals va dir que Catalunya *havia tingut*...

Núria: *Tinc* mal de cap.

-La Núria va dir que *tenia* mal de cap.

Martí: El dissabte *vaig anar* al cinema.

-El Martí va dir que el dissabte *havia anat* al cinema.

Joan: Ahir per esmorzar *vaig menjar* un entrepà de pernil.

-El Joan va dir que el dia anterior per esmorzar *havia menjat* un entrepà de pernil.

En parelles. Intercanvi d'informació:

Qui va dir...? Què? Quan?

Ho va dir Pau Casals.

Qui	Quan	Què
Franco	durant la Guerra Civil Espanyola	"Espanya és una unitat indivisible"
Pau Casals	Quan va ser a les Nacions Unides, durant el franquisme	
Els intel·lectuals catalans exiliats	Durant la postguerra	"Els catalans necessitem una democràcia participativa"
Uns altres intel·lectuals catalans exiliats a Amèrica	Durant la postguerra	
Els dirigents franquistes	Durant la postguerra	"La llengua catalana ha de desaparèixer"
	durant el franquisme	"El franquisme és un feixisme 'tou'"
Jo	la setmana passada	"L'atemptat de Boston és terrible"
Tu i els teus amics	la setmana passada	
Copèrnic		"Els planetes del sistema solar giren al voltant del Sol"

Si et convidessin a les Nacions Unides, hi aniries? Què diries?

- dir d'on ets
- explicar la teva infantesa
- explicar la història del teu país
- dir que toques un instrument
- criticar les Nacions Unides
- recomanar alguna cosa a les Nacions Unides

Deures

-Si trobessis una carta d'un amic que fa 10 anys que no veus, què creus que sentiries?

7) Activitat en grups

-Esbosseu breument quin temari (1 hora de classe) i per a quin nivell podríeu treballar amb uns alumnes que han fet unes vint hores de classe de català i que són parlants d'una altra llengua romànica.

“Els binocles d'en Pere”, els Amics de les Arts

Escoltes flamenco, t'agrada viatjar

No faltes mai a ioga i estudies italià

Vas a la filmoteca i puges a estendre al terrat

T'has fet vegetariana i balles txa-txa-txà

Et desplaces en bici per no contaminar

Expliques a ta mare que és bàsic reciclar

Quan vas a Nicaragua en plan col•laborar

Retrates la canalla, els tens encandilats

Per mi que ho fas expressament

Per mi que te m'han fet a mida

Per mi ja podem finiquitar

Per mi, el que em queda de vida

Pel teu aniversari prepares un pastís
En portes a la feina i per tots els teus veïns
I a les festes de Gràcia decores el carrer
Tanques els ulls i balles passant els pretendents

Per mi que ho fas expressament
Per mi que te m'han fet a mida
Per mi ja podem finiquitar
Per mi, el que em queda de vida

Dines amb un tupper tallarines i chop suey
Els teus secrets te'ls guarda aquell teu amic gay
A les cinc de la tarda quan surts de treballar
Els nens i les floristes et saluden al passar

Per mi que ho fas expressament
Per mi que te m'han fet a mida
Per mi que si mai ets de veritat
Per mi, semblaràs de mentida

“Xarlatà”, Joan Fuster

Fragment extret de l’ entrada “Xarlatà”, a: *Diccionari per a ociosos*, Joan Fuster, Edicions 62, Barcelona: 2009, 280-282.

“El nostre ‘model’ de llibertat és ben particular. Per a nosaltres, en efecte, la llibertat és inseparable de la terra ferma –davant del mar- on som arrelats. Més encara: inseparable de la plaça del poble on habitem. Dic ‘la plaça’: l’ àgora, el fòrum –si preferiu unes al·lusions decoratives. La societat del Mediterrani, fins ara mateix, s’ organitza en ciutats: ni tan sols hem arribat –ho formulo, com tot, *cum grano salis*- a la nació. En una ciutat, el cor col·lectiu és la plaça. La dispersa i unida família del Mediterrani no és sinó això, una col·lecció de places, àgores, fòrums, oberts a la proximitat del mar. (...)

¿La llibertat, doncs? La llibertat, en una plaça –en l’ àgora, en el fòrum-, és, simplement, la llibertat de xerrar. Quan els homes del Mediterrani parlen de llibertat, no volen referir-se a res més. L’ home del Mediterrani porta una cotorra política dintre seu. És una cotorra política, a seques. Afeccionats a xerrar, viciosos de la xerrameca, admirem els genis de l’ especialitat. Per això el Mediterrani és, essencialment, una pedrera fèrtil de tribuns: tribuns de la plebs, en uns casos, o tribuns de la tirania, en d’ altres. Però sempre tribuns: oradors, xerraires, xarlatans... De Demòstenes o Ciceró a Blasco Ibáñez o Mussolini, qualsevol ‘bec d’ or’ autòcton ens té el cor robat. Hi admirem, més que la doctrina o la intenció, la vèrbola. (...) [P]otser en cap altra zona del món civil hi ha hagut tants tirans, en totes les èpoques, com aquí. (...) El dèspota és un personatge tan entranyable, per a nosaltres, que gairebé pertany –diríem- al folklore.

Pere Calders, “Feblesa caràcter”

Un dia mentre dormia va despertar-me un soroll que venia del meu despatx.

-Ja hi som! –vaig dir-me-. És el lladre.

Fi, caminant de puntetes, vaig guanyar la distància que em separava del lloc on algú m’ espoliava. Allí hi havia un senyor desconegut, amb un sac, que triava aquelles de les meves coses que li feien més goig i les amuntegava en una pila.

-Ep! Parlem-ne... – li vaig dir.

Ell es va girar sense sobresalt ni sorpresa, em va mirar de cap a peus i va respondre:

-No cal. Jo et guanyo. Així, calculant-ho a ull, peso uns vint quilograms més que tu. Portes armes?

-No.

-Raó de més.

I va procedir a omplir el sac amb els meus béns, fent com si m’ ignorés. Jo no em vaig resignar.

-Però, home, això no és qüestió de força. Hi ha la moral, m'entens?

-La moral!- va dir-. És el pes més inútil que pot carregar un home.

-Mira: em fas una mica de llàstima i et vull donar consell.

Jo, en temps passats, també em refiava de la moral. (...) I sabeu quin va ser el premi? Un dia el meu fill de catorze anys va fugir amb la minyona. Nerviós, vaig anar a buscar la meva dona per compartir la pena amb ella, i només vaig trobar una carta seva on m'explicava que, cansada del meu ensopiment, se n'anava a viure amb un senyor del tercer pis, que ell sí que era simpàtic i sabia viure. Al cap d'uns dies vaig saber que el meu amic del cor me l'havia pres.

(...) Vaig decidir canviar de vida. Ara faig el que vull i tothom creu que estic tan bé.

Fragment adaptat. *Cròniques de la veritat oculta* (1958)